

Sygn. akt VII P 834/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2016r.

Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Nożykowska

Protokolant: Maciej Przesmycki

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o ustalenie pracy w warunkach szczególnych, wydanie świadectwa pracy o ustalenie

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda A. P. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt VII P 834/15

UZASADNIENIE

Powód A. P. wystąpił z pozwem przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. domagając się ustalenia pracy w warunkach i wydania świadectwa pracy w warunkach szczególnych za okres od 1977 r. do 1994 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. P. był zatrudniony w Kombinacie Budownictwa Miejskiego (...) w W. na podstawie umowy o pracę w celu nauki zawodu monterzysty zawartej w dniu 3 listopada 1977 r. Okres nauki zawodu wynosił zgodnie z treścią zawartej umowy (...) lata i był wliczany do czasu pracy (umowa o pracę w celu nauki zawodu – akta osobowe).

W dniu 14 czerwca 1988 r. powód zawarł z pozwanym kolejną umowę, na okres od 16.06.1988 r. do 30.06.1989 r. na budowie eksportowej w Bułgarii na stanowisku montera konstrukcji żelbetonowych. (dokumenty w aktach osobowych)

Następnie powód zawarł w dniu 30 marca 1994 r. umowę o pracę na czas nieokreślony, na podstawie której powód świadczył pracę monterzysty konstrukcji żelbetonowych w pełnym wymiarze czasu pracy. Zachowana została ciągłość pracy powoda od daty zawarcia pierwszej umowy o pracę w dniu 3 listopada 1977 r. (umowa o pracę na czas nieokreślony – akta osobowe).

Powód przeszedł z zakładem pracy do (...) S.A. z siedzibą w W. w marcu 1994 r. (dokumenty w aktach osobowych powoda).

Powód pracując na stanowisku montażysty konstrukcji żelbetonowych zajmował się betonowaniem fundamentów, szalowaniem, zbrojeniem i stawianiem ścian z prefabrykatów. Dźwig podawał elementy, a powód robił mocowania na wysokościach (zeznania świadka J. S. k. 52, zeznania świadka K. T. k. 69-69v, zeznania powoda k. 89-90).

P. cały okres zatrudnienia powód dalej realizował te same zadania będąc formalnie zatrudnionym na stanowiskach:

- od 3 listopada 1977r. do 28 lutego 1978r. robotnik budowlany (przyuczanie do zawodu montażysty)
- od 1 stycznia 1979 r. do 15 czerwca 1988 r. oraz od 16 czerwca 1988 r. do 30 czerwca 1989 r. monter konstrukcji żelbetonowych
- od 1 lipca 1989 r. do 31 grudnia 1989 r. monter konstrukcji żelbetonowych (Bułgaria)/cieśla
- od 30 marca 1994 r. – monter konstrukcji żelbetonowych
- od 1 stycznia 2003 r. – cieśla
- od 1 stycznia 2013 r. do dnia dzisiejszego cieśla – robotnik

(akta osobowe powoda, zeznania powoda k. 89-90).

Na podstawie umowy o oddanie do odpłatnego korzystania mienia miasta z dnia 14 sierpnia 1996 roku Związek (...) (ostatecznie (...) W.) oddał w użyczenie Przedsiębiorstwu Budownictwa Miejskiego (...) S.A. w W. zorganizowane mienie Przedsiębiorstwa Budownictwa Miejskiego (...) w W.. W skład mienia wchodził majątek trwały oraz zobowiązania. Na mocy § 11 umowy przedwstępnej (§ 6 umowy przyrzeczonej) spółka przejęła prawa i zobowiązania terminowe i nieterminowe zlikwidowanego przedsiębiorstwa. Za zobowiązania zlikwidowanego przedsiębiorstwa spółka odpowiadała wobec wierzycieli samodzielnie, z wyłączeniem solidarności ze Związkiem (...) – (...) W.. Spółka do chwili zamknięcia rozprawy korzysta przedmiotowego majątku (okoliczności bezsporne, k. 16-36).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane powyżej dokumenty i akta osobowe powoda znajdujące się w aktach sprawy oraz na jasnych i logicznych zeznaniach świadków J. S. i K. T.. Walorem wiarygodności należało również obdarzyć w całości zeznania powoda jako znajdujące potwierdzenie zarówno w zeznaniach świadków jak i dokumentach złożonych do akt niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest niezasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd nie podzielił zarzutu pozwanego co do braku legitymacji biernej po jego stronie.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, ówczesny pracodawca powoda Przedsiębiorstwo Budownictwa Miejskiego (...) w W. - w drodze oddania w użyczenie zakładu pracy ostatecznie pozbył się jednostki produkcyjnej, w której usytuowane było niegdyś stanowisko pracy powoda. W sprawie doszło zatem do przejęcia zakładu pracy przez spółkę pozwaną, który to podmiot (poza sporem) nie przejął powoda jako pracownika w trybie art. 23¹ k.p.

Istotne było zatem poszukiwanie podstawy prawnej ewentualnej odpowiedzialności pozwanego względem pracownika w razie pozytywnego dlań rozstrzygnięcia, nie jest nim bowiem art. 23¹ k.p.

Jak wynika z aktu użyczenia przedsiębiorstwa, w skład mienia wchodził majątek trwały oraz zobowiązania. Na mocy § 11 umowy przedwstępnej (§ 6 umowy przyrzeczonej) spółka pozwana przejęła prawa i zobowiązania terminowe i nieterminowe zlikwidowanego przedsiębiorstwa. Za zobowiązania zlikwidowanego przedsiębiorstwa

spółka odpowiadała wobec wierzycieli samodzielnie, z wyłączeniem solidarności ze Związkiem (...) – (...) W. (ostatecznie po przekształceniu (...) W.).

Nie było kwestionowane, że pozwana spółka do chwili zamknięcia rozprawy korzystała z majątku przedsiębiorstwa państwowego.

Jak stanowi art. 55² k.c. w zw. z art. 300 k.p. czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo przepisów szczególnych.

Wskazać należy, iż przepis art. 55⁴ k.c. jest przepisem *ius cogens* i strony nie mogą ułożyć wzajemnych zobowiązań i podstaw odpowiedzialności w sposób odrębny od tego przepisu. Przy czym czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo przepisów szczególnych. Wskazać należy, iż przykładowe formy zbycia przedsiębiorstwa wskazuje przepisu art. 75¹ k.c., jednakże prymat w tym względzie stanowi art. 55² k.c. Tym samym również przekazanie w nieodpłatne przekazanie, czy też użyczenie, jest formą dopuszczalną, wchodząca w skład czynności prawnych pod tytułem darmym (a mogące stanowić tytuł również odpłatny).

W okolicznościach sprawy doszło zatem do czasowego zbycia przedsiębiorstwa, które w spornym okresie posiadało status pracodawcy powoda (nabycie pochodne o charakterze translatywnym), zaś charakter zapisów umownych jednoznacznie wskazują, iż nabywca obarczył się odpowiedzialnością za zobowiązania terminowe i bezterminowe zlikwidowanego przedsiębiorstwa. W stanie prawnym przed zmianą art. 55⁴ k.c. nadaną ustawą z dnia 14 lutego 2003 roku o zmienia ustawy – Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw, k.c. definiując pojęcie przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym, wymieniał w pkt 5 "zobowiązania i obciążenia związane z prowadzeniem przedsiębiorstw", co pominięto w obecnej treści tego przepisu. Nie ulega więc żadnej wątpliwości, że zgodnie z treścią art. 55¹ k.c. obowiązującą od 25 września 2003 r. pojęcie przedsiębiorstwa obejmuje wyłącznie aktywa, czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwa, obejmuje wyłącznie aktywa (art. 55² k.c.), zaś odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa oparta jest na konstrukcji przystąpienia do długu, co oznacza, iż odpowiada on solidarnie ze zbywcą za długi związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

Tym samym uznać należy, iż odpowiedzialność pozwanego w sporze o ustalenie pracy w warunkach szczególnych i wydanie dokumentu ma swoje uzasadnienie faktyczne (lokalizacja jednostki organizacyjnej, w której powód świadczył pracę) i prawne (przejęcie umowne odpowiedzialności za zobowiązania). Prawdłowo zatem została pozwana spółka (...) S.A. jako następcą prawnym Kombinat Budownictwa Miejskiego (...) w W..

Sąd oddalił jednak powództwo uznając, że powód nie wykazał swojego interesu prawnego.

Powód w niniejszym postępowaniu wnosil o ustalenie faktu prawotwórczego, jakim było wykonywanie pracy w warunkach szczególnych u pozwanego pracodawcy oraz zobowiązanie go do wydania zaświadczenia, stwierdzającego pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i powszechnych Sądów pracy przyjmuje się jako dopuszczalne w świetle art. 189 kpc dochodzenie nie tylko ustalenia prawa lub stosunku prawnego, ale także faktów mających znaczenie prawotwórcze.

W niniejszej sprawie koniecznym było zatem zbadanie, czy powód wykazał interes prawny w ustaleniu faktu prawotwórczego, jakim był charakter wykonywanej przez niego pracy. Istnienie interesu prawnego jest bowiem podstawową i pierwszoplanową przesłanką podlegającą badaniu w procesie toczącym się na podstawie art. 189 k.p.c.

Dopiero po wykazaniu interesu prawnego możliwe jest badanie przez Sąd dalszych przesłanek prowadzących do wydania wyroku. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 grudnia 2013 r. sygn. akt I ACa 743/13)

Powód w toku niniejszego postępowania wskazał, iż uzyskanie zaświadczenia o pracy w warunkach szczególnych jest mu potrzebne w celu uzyskania uprawnień emerytalnych.

W wyroku z dnia 4 listopada 1971 r., (sygn. akt I PR 344/71 OSNCP 1972 z. 5 poz. 89) Sąd Najwyższy uznał, że postępowanie sądowe o ustalenie (art. 189 k.p.c.) nie może być środkiem do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w postępowaniu rentowo-administracyjnym, a niewątpliwie służy temu powództwo o ustalenie w niniejszym postępowaniu, iż praca wykonywana przez powoda na rzecz pozwanej spółki była wykonywana w warunkach szczególnych. W postanowieniu z 19 stycznia 2012r. (sygn. akt I PK 108/11, Lex) Sąd Najwyższy stwierdził z kolei, iż skoro kwalifikacja określonej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach dla celów emerytalno – rentowych może być dokonywana wyłącznie w postępowaniu przed organem rentowym w sprawie o przyznanie świadczenia z ubezpieczeń społecznych (ewentualnie w postępowaniu sądowym wywołanym wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego), to pracownik wytaczający w tej materii przed sądem pracy powództwo o ustalenie nie wykazuje w ogóle interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., niezależnie od tego przeciwko komu (pracodawcy, czy organowi rentowemu) skierował pozew. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 października 2010 (sygn. akt I ACA 620/13 Lex) interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje wówczas, gdy powód na innej drodze nie może osiągnąć w pełni ochrony swoich praw, co nie ma miejsca w niniejszej sprawie, gdyż powód niewątpliwie ma możliwość wniesienia w odrębnym trybie przed organem rentowym sprawy o ustalenie prawa do emerytury i w przypadku niekorzystnej decyzji złożyć odwołanie do Sądu Okręgowego - Wydziału Ubezpieczeń Społecznych. Jeżeli okoliczności danej sprawy i rzeczywisty interes prawny powoda uzasadniają posłużenie się dalej idącym (intensywniejszym) środkiem ochrony prawnej, to ochrona taka nie może być skutecznie poszukiwana w oparciu o art. 189 k.p.c. (tak SN w wyroku z dnia 7 marca 2013 r. sygn. akt IV CSK 469/12 LEX).

Z tych względów Sąd oddalił powództwo w zakresie roszczenia o ustalenie faktu prawotwórczego, jakim jest wykonywanie pracy przez powoda w warunkach szczególnych w pozwanym zakładzie pracy w latach 1977-1994 oraz wydanie stosownego zaświadczenia z uwagi na brak interesu prawnego w żądanym ustaleniu.

Dodatkowo, wskazać należy, że powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie wykazał również, iż wykonywana przez niego praca, była pracą w warunkach szczególnych.

Stosownie do § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącym załącznik do przepisów wydanych na podstawie rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Dział V wykazu A stanowiący załącznik do wskazanego wyżej rozporządzenia traktujący o pracach w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych zalicza do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego prace zbrojarskie i betonarskie oraz prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości.

W realiach niniejszej sprawy powód nie wykazał, aby praca montera konstrukcji żelbetonowych była tożsama z montażem konstrukcji metalowych na wysokości.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż powód co prawda zajmował się pracami na wysokościach, lecz po pierwsze nie dotyczyło to montażu wyłącznie konstrukcji metalowych, po drugie powód nie realizował prac na wysokościach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tak więc powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie

wykazał, aby prace zakwalifikowane przez ustawodawcę, jako wykonywane w warunkach szczególnych były przez powoda wykonywane stale, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Na mocy § 12 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.) koszty zastępstwa procesowego poniesione przez pozwaną zostały ustalone na kwotę 60 zł. W konsekwencji należało zasądzić od powoda A. P. na rzecz pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w W. 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.